

Apró hirdetések

A BUDAKEZSI ORTH. HITKÖZSÉG feltétlenül erkölcsös, jó modoru 30-40 év közötti vallásos metszőt sürgősen keres. Személyes jelentkezés Schlänger elnöknel, Budakeszin.

SUCHE für ein schönes Mädchen, Tochter eines Talmidchochom, einen frommen Bochür zwischen 26-30 Jahren. Mitgift: ein eigenes Haus mit lebensfähigem Geschäfte in einem Provinzort. Mit Rückporto verheiraten gefl. Anträge möge man unterm Chiffre „Masl“ an die Bratislavaer Adm.: „Müller Ignác, Bratislava, Edlov-dvor“ einsenden.

LÖWINGER SÁMUEL Kaba. Házasságközvetítő. Eredmény biztos. Válaszbélyeg kérérik.

HUSZONNÉGY év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi út 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

MEISELS házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Táliszszövöde, könyvkereskedés, Rombach-utca 8. (A Rombach templommal szemben.)

HÁZASSÁGOKAT eredményesen és diszkréten intéz: Kornfeld Dávid (a hírneves néhai makói pap fia) Bpest, VII., Dob utca 10. II. 40. Válaszbélyeg.

PARÁDFÜRDŐI VENDÉGEK orth. kóser kosztot kaphatnak nálam. Izsák Manó Reesk.

NAGYON KÉRNÉM a k. hittestvéreket, hogy segítsenek rajtam. *Arva bócher vagyonok* és tanulni akarok. „Mieve gdajlo“ jellegére a kiadóba.

EGYEDÜLÁLLÓ vallásos 50 éves férfi sameszállást keres, esetleg gyermekek chymis-rasi stb. tanítását is elvállalja. „Chósiu“ jelige.

ORTH. házban, gyermekszertető, háztartásban, varrásban jártas urileány állást keres. „Megbízható“ jellegére.

2-3 GYEREKHEZ mint nevelő nő elmenne egy vallásos zsidőleány, aki varmi és házi dolgot is tud. Fizetési igénye a legszerűsebb. Cim válaszlappal a kiadóban.

PIACI ÁRUSÍTÁSHOZ, biztos megélhetés, kis tőkével pénzes társnőt keresek. Szerényi I., Pesterzsébet, Patak-utca 5.

HÖLGY RÉSZÉRE szép butorozott szoba, házaspárnál olcsón kiadó. Megtekinthető d. e. 10-12 óra között. Csillag, Eötvös utca 33. III. 20.

TELJES ELLÁTÁST kaphat orth. kántornál egyedülálló ur. Szíves megkeresést „kellemes hely“ jellegére kiadóba kérem.

KÖZÉPKORU orth. öz. asszony házvezetői állást keres kisebb családhoz. Érdeklődés „Varni tud“ jellegére a kiadóba.

NYARALÁSRA vállalom 10 éven felüli gyermekeket. Teljes ellátás, kitűnő házi koszt. Bernáth Áron, Balatonszemes.

FÉRJHEZ MENNE vidéki jóforgalmu fűszerüzlet önálló tulajdonosnője. 38 év körüli szombattartó komoly *uriember* (lehet özvegy is) ajánlatát „Komoly ajánlat“ jellegére a kiadóba kérem.

JÓ HÁZBÓL való 16 éves orth. fiu szücs, textil vagy más szakmát kitanulna. Öz. Weinberger Mendelne, Budapest, VII., Király utca 21. II. em. 41.

UJSÁGÁRUSÍTÓ családjanya kéri a jószívű emberek támogatását. Leitner Józsefné, Bpest, Szt. László ut 91.

18 ÉVES vallásos jó családból való urileány elmenne nyaralóba 1-2 gyermek mellé játszópajtásnak. „Orthodox, gyermekszertető“ jelige.

KÜLÖNBEJÁRATU nagyon szép butorozott szoba 1-2 személynek, esetleg lakótársnőnek jutányosan kiadó. Andrássy ut 64. I. 11.

PERFEKT fiatal varrónő nyaralásért fél napi varrást vállal. Ajánlatok: Csillag, Bpest, VI., Eötvös utca 31. fszt. kéretnek.

TÖNKREMENT szigoruan orth. asszony bármilyen állást elfogadna. Cim válaszlapon a kiadóban.

ÜGYES fiatal leány, üzleti, vagy hasonló állásba elhelyezkedne. Cim válaszlapon a kiadóban.

Uj rejtvény

Közlök: Adler Lázár (Komárom). Steinmetz Hermann (Pöstyén)

7	bájeval kapcsolatban
7	minden este mondjuk
7	számértékben 14

A megfejtést a jobb-és baloldal adja.

HOLLÄNDER ADOLF
Szombathely,
Telefon: 587.
Kisfaludy Sándor utca 2
Bélyeggyár-vésnökiség
Irógép kereskedés és javítóüzem

Uj és használt írógépek eladása
Egyedüli orth. szombattartó cég e szakmában. Kérjen ajánlatot!

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET.
Budapest, VII., Bethlen-utca 33.

kozmetikai intézete: Hajszálok kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyisoványítás legmodernebb alapon, szemölcsirtás, hám lasztások. (Díjtalan tanácsadás) „MIRACLE“ hajeltávolítószertétküldése utasítással: Budapest, VI., Andrássy ut 38. (Párizsi Áruházal szemben) Tel.: 15-7-98. Kérjen prospektust!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Seidner Lipót posztó, divatszövet és szabókellékek áruháza.
Budapest, VI., Király utca 58. szám.
B. lírárd-, játékasztal- és íróasztal posztók. Ebéd- és dekoráció filcek. Tel.: 24-0 85. Alapítva 1900-ban

Sirkövek legolcsóbban bel- és külföldi márványból saját villanyerőre berendezett telephelyen kaphatók.
Mózes Testvérek, X., Kozma-u. 5. Uj izr. temetővel szemben
Telefon: Kőbánya 75-56

Egyedüli szombattartó dobozgyár
Rottenberg A.
Telefon: 38-0-83. Dob-utca 37. szám.

Pollák Sarolta

אלגעינינע יידישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10.
Telefon: J. 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ (Külföldre 25 P.)

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Mindenki a gátra!

Közleg a *Matan Tajró* szent ünnepe. És minden zsidó lelkét a kinyilatkoztatás magasztos ünnepeinek áhítatos csendje szállja meg. Ezen ünnepi hangulatba, ebbe a meghitt cseulbe egy szirénahang, a jesivák vészkiáltása, vezető rabbijaink megremlyítő felhívása sikolt bele.

Szonoru hírek érkeznek a jesivák-ból, a nyomor és veszély megdöbentő képét tárják elénk és a bócherek százaikat jajszavától visszhangzanak. Nélkülözés, koplalás, nyomor és kétségbeesés ütötte fel tanyáját a jesivákban, a bócherek szülei csak igen kis mértékben, de azok zöme egyáltalán nem tudja támogatni őket. És sajnos, nem egy a jesivanövendékek közül, megunva a nélkülözést és koplalást abhahagyja a tanulást.

A kétségbeesés vészkiáltása hallatszik a jesivák-ból, a zsidóság eme évezredes végvárainak falai repedeznek...

Hitünk jövőjéért őszintén aggódó és sorsát szíven viselő nagy rabbijaink és bölcs vezetőink megkongatták a vészharangot. *Frankl Adolf felsőházi tag, a Központi Iroda elnöke, a mádi, debreceni, győri, kiszvárdai, nagyküllői, nyírabatori és ujfehértői főbbik felhívással fordulnak a rab-bikhoz és a zsidó közönséghez. Éb-resztőt, megrázó riadót intéznek minden érző zsidóhoz a jesivák megmen-téséért és teljes erővel, szívből jövő és szívhez szóló szavakkal szállnak sikra a „Tomché Jesivósz Sabosz“ ezévi különös sikere érdekében. I'ten dicsősége, a zsidóság jövője, a Tóra megmentése végett kérnek, könyörög-nek, esedeznek...*

A vallásos zsidó ifjuság veszélyben van. Szemünk előtt ragadják el az eltávolodásnak és pusztításnak különböző áramlatai. *Drága és veszélyben forgó kincsünk egyedüli mentővára a jesiva. Az ott nevelkedett ifjuból lesz a zsidóság hű zászlóhordozója, az van hivatva, a hamisítatlan hitet a jövő nemzedék részére átmenteni. A jesiva ifja nem sodródik bele a világszerte dühöngő elidegenedés áramlatába.*

Mentsük meg gyermekeink ezen mentővárat,
mentsük meg, ami még menthető!

Lehetővé kell tennünk, hogy az „Országos Tomché Jesivósz“ eme sulyos időkben is folytathassa eddigi áldásos munkáját. A T. J. munkájának nem szabad fennakadást szenvednie. A *Sabosz Bamidbor ország-szerte vallástörvényyszerű minhogját, a „Tomché Jesivósz Sabosz“-t esidén mindenhol még intenzívebben kell rendezni. Mindenkinek az egész országban részt kell vennie a mentési munkában. És a faluk egyes zsidóinak is erősen részt kell ebben venni, a jesivák nyomora megkivánja, hogy a hitközségek vezetői ezeket is felkeres-sék. Senkinek sem szabad kimaradnia!*

A jelen szomorúsága és vigasztalhatatlansága közepette egyetlen vigaszszugár, egyetlen reménységünk az ifjuság, a zsidó jövő sorsának, letéteményese, ez az ifjuság, *bonójich* akinek ma még gyenge keze arra van hivatva, hogy majdan, mint *bajnójich* ujjáépítse a zsidóság háromezer éves épületét, amelyet az utóbbi évek vi-hara erősen megrongált. És ma ezen minden időben legdrágább kincsünk: a zsidó ifju, ha lehet még drágább, még értékesebb lett, nevelése, irányí-tása sokszorozódottan fontosabb lett, mint bármikor volt.

A vallásos zsidó ifjuság veszélyben van. Szemünk előtt ragadják el az eltávolodásnak és pusztításnak különböző áramlatai. *Drága és veszélyben forgó kincsünk egyedüli mentővára a jesiva. Az ott nevelkedett ifjuból lesz a zsidóság hű zászlóhordozója, az van hivatva, a hamisítatlan hitet a jövő nemzedék részére átmenteni. A jesiva ifja nem sodródik bele a világszerte dühöngő elidegenedés áramlatába.*

Mentsük meg gyermekeink ezen mentővárat,
mentsük meg, ami még menthető!

gyermekünk lelkét és életét. Akié az ifjuság, azé a jövő.

Ma kétszeresen fontos, hogy az ifjuságot lelkileg és testileg megedzve engedjük az élet utjaira és ne kitéhezzen, leromlottan támoogyjon ide-oda.

A jesivánál nem szabad leé-pítenünk.

Nem szabad ott takarékoskodnunk, ahol a legtöbbet veszthetünk. Vallásos nevelés jesiva nélkül lehetetlen. A zsidó ifjura, az elkövetkező generációra sulyos, nehéz feladatok egész sora vár, küzdelmes nagy problémák megoldása az ő feladata. Mindehez csak a jesiva vérteti fel kellően ifju-ságunkat. És vajjon ki merné vállalni a felelősséget, majd azért, ha meg-fosztanók őt a legaclosabb fegyver-zettől, a Tórától, amely a multban minden küzdelemre megedzette és sérthetetlen vértettel ellátta a jövő harcai elé? Ki merné vállalni a sulyos felelősséget az elveszett lelkekért, a mulasztásunk által a jesivat otthagyni kénytelen ifjakért? Nem! Zsidó ember ezt nyugodt lelkiismerettel nem vál-lalhatja!

Sabosz Bamidborkor nyílik meg a *Tomché Jesivósz*-hét, amely hivatva van arra, hogy felhívja a zsidóság figyelmét a jesivák sulyos problémá-jára. Bizton hisszük, hogy tekintettel a jesivák katasztrófális helyzetére, az idei T. J.-hétnek a tavalyinál nagyobb sikere lesz és az egész zsidó társadal-mat serkenteni fogja, hogy tovább ha-ladjon azon az uton, amelyen a T. J.-t hosszú évek kitartó és eredményes munkájában támogatta.

Nem lehet habozni! Nem szabad késlekedni! *Mindenki a gátra, mur-kához!* A zsidó jövő biztosításáért!

Az orth. leánynevelés problémájához

— „Bész Jákob“-mozgalom Budapesten —

Sternberg Zebuluné vezetésével bizottság alakult, mely a külföldi „Bész Jákob“-iskolák mintájára az orth. zsidó leányok vallásos szellemben való továbbképzését tűzte ki céljául. A bizottság május 31-én tartotta első megbeszélését a „Hanna“ helyiségében (VII. Kertész-u. 32.) melyen az ügy iránt érdeklődést tanúsító hölgyek — köztük óbudai Freudiger Ábrahámé is — igen szép számban jelentek meg.

Sternberg Zebuluné lelkes és magvas szavakban fejtette ki a mozgalom célját és rámutatott arra, hogy míg az egész világon történik valami az orth. zsidó leányok hithűségének megtartása és megerősítése érdekében, addig mi ölbtett kézzel nézzük leányaink lassu, de biztos eltávolodá-

sát az ősi magasztos ideáloktól. Majd a következőket fejtette ki:

— Sokan azt hiszik, hogy a zsidó ház egyedül, magára hagyatva is képes a leánynevelés kérdését megoldani. Akik azonban nyitott szemmel járnak az életben, azok tudják, hogy ez csalóka remény, mert a tapasztalatok mást mutatnak... Nekünk becsületesen össze kell fognunk és közös akarattal és lelkesedéssel olyan légkört teremtenünk, mely tisztítólag és nevelőleg hasson leányainkra. A külföldön az ily irányú törekvések a „Bész Jákob“ mozgalomba kapcsolódnak bele. Hogy a budapesti anyáknak és leányoknak módo. adjunk a „Bész Jákob“ közelebbi megismerésére, meghívtuk a bécsi iskola növendékeit egy kétnapos budapesti kirándulásra. Örömmel jelentjük, hogy az iskola meghívásunkat elfogadta és 16 növen-

dék Landsberg kisasszony igazgatónő vezetésével vasárnap f. hó 5-én este hajóval Budapestre érkezik. Együttal ígéretet kaptunk, hogy Landsberg kisasszony, — kinek nagy tudása és előadói készsége közismert — körünkben két előadást fog tartani. Két dolgra kérem tehát a bizottság tagjait: fogadják a Bész Jákob-iskola növendékeit igazi magyar zsidó vendégszerettel és jöjjenek el minél tömegesebben Landsberg kisasszony előadására. Az előadások június 6-án és 7-én (hétfőn és kedden) a hitközség dísztermében (VII. Dob ucca 35.) tartatnak meg, pontosan este 7 órakor. Landsberg igazgatónő hétfőn a zsidó nevelés nagy kérdéseiről, kedden pedig a *Sovjusz* ünnep jelentőségéről fog beszélni. *Zsidó anyák és leányok számítunk megjelenétekre.*

A szegények asztalánál

A mai rossz világban hatványozott mértékben teljesedik be a Tóra szava: „*ki laj jechdál evjajn mikerev hoórecz*“ — soha nem szűnik meg a szegény e földön. A vallásos ember a mai sok szenvedés és nyomor láttára ugy gondolkozik, mint azt *Rabbi Akivó* kifejezte, amikor *Turnus Rufus* római helytartó megkérdezte tőle, miért nem juttat maga az I'ten kenyeret az éhező szegényeknek: *azért, hogy mi a jótékonyág szerete és miszvoja által érdemeket szeresszünk magunknak.* A krízis okozta szenvedések fel kell, hogy fokozzák a tehetségek kötelesség-érzetét a nélkülözők iránt.

A budapesti orth. hitközség kebelében *Weisz Mór* ügyvezető elnöklete alatt működő *Orth. Zsidó Népasztal* valóban hézagpótló intézmény e téren. Az elmúlt pénteken este meglátogattuk a „Népasztalt“. A mostani szomorú világban megkapó látvány. A szegények között jóleső szombati hangulat uralkodik. Az asztalok felér abrosszal leterítve, minden étkező előtt barchesz és bor. Hozzák a párolgó levest, utána húst tarhonyával, mindenki sült tészta is kap. Az egyes asztaloknál

zemirajszt énekelnek s *mezüment* bencsolnak. Amint mondják: pár fillérért jó, tápláló ételt kapnak mindennap a látogatók, akik között sok jobb napokat látott *bechóved* ember is van.

Érdeklődésünkre *Weisz* elnök elmondja, hogy az intézményre most sokkal nagyobb szükség van, mint valaha, de viszont a fenntartása, az általános szegénység miatt annál nehezebb. A Népasztallal kapcsolatban különösen kiemeli az *óbudai Freudiger Dávidné* által lefolytatott nemes akciót, mely a téli hónapokban meleg reggelivel és vacsorával látta el a szegényeket. A szegények nem szűnnek meg hálájukat kifejezni a nemeslelkű hölgygel és óbudai Freudiger Dávid kormányfőtanácsossal szemben, akik áldozatkészségükön felül sokszor *személyesen* megjelentek a Népasztalnál és a jó, meleg ételek mellett, nyájasan köszöntötték a szükölködőket. Nyáron csak az ebédakció lesz folytatva, amelyhez azonban a társadalom hozzájárulása ugyancsak elengedhetetlen.

Aki megnézi a Népasztal működését, az megerősödik abban a meggyőződésben, hogy igazán áldásos célra áldoz, aki támogatja az *Orth. Zsidó Népasztalt* (Wesselényi utca 13.).

Hősök napja

A világháború hősei emlékének hódolva, a budapesti orth. hitközség május 29-én Kazinczy-uccai főtemplomában i'tentiszteletet rendezett, amelyen a hitközségi előjáróság és számos hívó vett részt óbudai *Freudiger Ábrahám*, hitközségi elnök vezetésével. Az i'tentisztelet éneki részét *Holzer* főkantor teljes énekkarral látta el, *Sussmann* rabbi pedig a nyitott frigyáda előtt megható imát mondott. — A május 29-i emlékünnepről alkalmából a milleneumi oszlop előtti Hősök Emlékkövét megkoszorúzták: a kományszó, a hadsereg, a közjogi testületek, valamint a tudományos és társadalmi intézmények képviselői. A budapesti orth. hitközséget *Korein Dezsó* v. főv. biz. tag és dr. *Rein Artur* ezredes-főtörzsorvos; az Orth. Központi Irodát dr. *Reiner Imre* jogtanácsos képviselte. — Végül megemlítendő, hogy az ország összes hitközségeiben tartottak emlékünnepeket.

„FAVORIT“
fest, mos, tisztít
Budapest, VI. Paulay Ede-u 51
Szombaton zárva.
Értesítésre házhoz küldök.

Kizárólag egyedül orthodox kóser

WEISZ MÓR keksz teasütemény és kétszersült gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42-3-65.
Kétszersült, keksz, nápolyi, fagyalt, ostya
— A budapesti orthodox rabbiság felügyelete alatt. —

Stern Samu lett a kongresszusi zsidóság elnöke

A kongresszusi országos izr. iroda elnökét a kongresszusi szabályok értelmében a községkerületek elnökei választják. Ez a választás azonban csak megerősítése szokott lenni annak a választásnak, amelyet a budapestvidéki VI. községkerület ejt meg. A VI. községkerület elnöke rendszerint az országos irodai elnök is. Így tehát tulajdonképpen országos elnököt választott május 29-én a VI. községkerület, amidőn Pest, Buda, Óbuda, Monor, Aszód, Kecskemét stb. delegátusai *Stern Samu* udvari tanácsost, a pesti izr. hitközség elnökét községkerületi elnökké megválasztották. Amint ezt több számunkban jeleztük, a megválasztott elnöknek a hitközség körében kifejtett tetterős működése az országos iroda tevékenységének eredményessé tételét jelenti, ami a mai viszonyok

között igen üdvös az orthodoxia szempontjából is.

A választás nem folyt le oly simán, amint ezt mindenki szerette volna. Az utolsó napokban dr. budai *Goldberger* Leó köré csoportosult az ellenpárt. Budai *Goldbergernek* igen sok személyes híve van az orthodoxia előkelő köreiből. Az általa kibocsátott program orthodox szempontból is figyelemre méltó. A *Goldberger*-párt el akarta halasztatni a választást, amibe a *Stern*-párt nem akart belemenni s ezért olyan hangok is hallatszottak, hogy a *Goldberger*-párt az obstrukció eszközeihez folyamodik. E miatt puskaporos volt a levegő, amikor a választási közgyűlést *Sándor Pál* megnyitotta. A jelenlevők egy része nem volt már attól sem elragadtatva, hogy nem a felekezeti széles körében általánosan tisztelt dr. *Endrei Henrik*

chevra-igazgató, a községkerület alelnöke vezeteti az ülést. Ő ugyanis látva a viszálykodást nem óhajtott elnökölni. *Sándor Pál* elnöksége az erélyt jelentette. Ebből egy kissé sok nyilatkozott meg a gyűlésen. Nekünk a dolog e részéhez — mint orthodox organumnak — nincs sok mondani-valónk, de fájdalommal kell regisztrálnunk, hogy a hétfői lapok a közgyűléssel kapcsolatban klotúrról és rendőri asszisztenciáról irtak. Az is szomorú, hogy a képviselőházban az érdekelt zsidó képviselők egy cseppet sem felemelő módon folytattak egymással párbeszédet erről az ügyről.

Ezektől a szépséghibáktól eltekintve a választás iránt nagy volt az érdeklődés, 376-an szavaztak le, s több mint 70 szavazattöbbséggel *Stern Samu* hitk. elnök került ki győztesnek.

**Akarjátok szent jesiváink fennmaradását?
Dolgozzatok a „Tomché Jesivósz Sabosz“ érdekében!
Küldemények címe: Országos Tomché Jesivósz Egyesület, Győr. (Postacsekk 40.530)**

Legenda a Rimanoviról

A rimanovi caddik egy utazása alkalmával *Krakkó* mellett egy vendéglősnél szállt meg. A vendéglő tulajdonosa igen szívélyesen fogadta, úgy a *Rimanovit*, mint kísérőit. Másnap a reggeli után így szólt a caddik a házigazdához:

— Nagyon köszönöm a meleg fogadtatást, amelyben részesítettél, de enged meg, hogy még kérjek valamit tőled.

— Készséggel, parancsolj, Rebbe...
A *Rimanovi* erre megírt egy levelet összehajította, lepecsételte és átadta a vendéglősnak:

— Ezt a levelet *Belzbe* szeretném küldeni. Kérlek, vidd el oda.

— Miután elkísértelek, azonnal indulok vele, — felelte a házigazda. Ezzel átvette és zsebre vigta a levelet s már futott is, hogy befoghasson.

... Amikor az istállóban a lovak befogása közben meg-meghajolt, a levél kiesett a zsebéből, bele a szerszámos ládába. Észre sem vette. Befogott, elkísérte egy jó darabon a *Rimanovit* és mire hazaért, a levélről tökéletesen megfeledkezett.

Teltek-multak az évek. A *Rimanovi* már rég meghalt, a vendéglős pedig elszegényedett. Lassanként mindenét el kellett adogatnia, végül már semmije se maradt. Egy reggel végső elkieseredésében a szerszámos ládához ment; hátha akad benne

valami értékesíthető? És ahogy kutat-keres a sok ócska lom között, lám egyszerre csak kezébe akad a caddik levele. Nem nyitotta fel a levelet, hanem elhatározta, hogy elviszi *Belzbe*. Hátha hasznát veheti még az, akinek szól. Három napig gyalogolt, amíg odaért. Egyenest a templomba ment és megkérdezte a hívőktől: emlékeznek-e arra, hogy kik voltak a község előljárói 20 év előtt, mert az ő nevük állott a borítékon.

— Amióta élünk, — mondták — ilyen nevű előljárói nem voltak a hitközségnek. Másokat is megkérdezett. Hasztalan. A címzetekre senki sem emlékezett.

Ekkor valaki tréfásan így szólt:
— Hallod-e! Ép most választják meg a nagy iskolában a hitközség új előljáróit. Hátha ép azokra esik a választás, akiknek a levél íródott... Menj, nézzed meg!
A tréfán mindenki nevetett.

Csakhamar kiderült azonban, hogy a nevelésre nem volt ok. A választáson csakugyan azok lettek a község előljárói, akiknek nevét a borítékra felírta a *Rimanovi*.

A vendéglős ekkor felkereste az új előljárókat és így szólt hozzájuk:

— Uraim! A szentemlékü *Rimanovi* levelet küld önöknek...

Az egyik előljáró végigmérte a lerongyolt embert, s mint bolondra, erőlyesen rászólt.

— Menjen innen, mielőtt eltávolítanók!
A kocsmáros erre elmesélte a levél történetét.

És az előljárók felnyitották a levelet. A levélben pedig ez állott:

„X. Y. uraknak, a belsi hitközség előljáróinak...“

Ennek a levélnek az átadóját: *N. N.* vendéglőst fogadjátok, kérlek pártfogótokba. Eddig gazdag volt. Most azonban teljesen elszegényedett. Segítségnek néki, amennyire csak tudtok. És ha kételkednétek abban, hogy ezt a levelet valóban én irtam: íme bizonyossággal is szolgálhatok. Mind a kettőtök felesége gyermekágyban fekszik. Amikor ennek a levélnek a végére értek, arról fogtok értesülni, hogy az egyiknek fia, a másiknak leánya született“.

Alig olvasták a levelet végig, megjött a hír a kisfiú és a kisleány születéséről.

A csoda híre elterjedt és a szegény, öreg vendéglős dús ajándékokkal elhalmozva tért vissza községébe.

M. I. (Pozsony)

RITUELLES KINDERERHOLUNGSHEIM für Kinder von **KOBERSDORF**
4-10 Jahren
(Burgenland) Telefon No. 8. — Eröffnung 15. Juni. — Herrliche Lage, Sauerwasser, Höhenluft, Schwimmbad. — Anfragen: Frau Lola Schiff (staatl. geprüfte Kindergärtnerin) Wien, II., Krummbaumgasse 1/20.

A szlovákiai orthodoxyából

Egy pozsonyi filantrop halála. Engel Izidor, a pozsonyi zsidó kórház megalapítója és fejlesztője, a pozsonyi orth. hitközség elöljáróságának több éven át tagja 55 éves korában hirtelenül elhunyt. A pozsonyi orthodox zsidó társadalom egy nemes, vallásos, tudománykedvelő s jótékony tagját veszítette el. A kiváló ember temetése az egész pozsonyi zsidó társadalom osztatlan részvételével ment végbe. A gyászházban *Undorfer* rabbi mondta az első heszpedet. Innen a menet a zsidó kórház elé vonult, ahol Pfeiffer főigazgató bucsuztatta a kórház kurtoriauma nevében. A Talmudtóra nevében melynek a megboldogult mecénása volt, Kohn ur tartott beszédet. A temetőben *Hieschler* rabbi a Chevrá Kadisa nevében méltatta érdemeit. Az egész hitközség gyásztát mélyreható szavakkal *Schreiber Akiba* főrabbi tolmácsolta. Utána Weinberger dunaszerdahelyi főrabbi siratta barátját és földijét. A zsidó kórház kurtoriauma az elhunyt emlékére „*Engel Izidor alapítvány*” néven jótékonyági alapot kreál, amelyre eddig igen tekintélyes összegeket jegyeztek, jelölve annak a tiszteletnek, amely Engel Izidort elhunyt után is körülveszi.

Orth. Közp. Iroda Ruzsinszkóban. Hogy a ruzsinszkói hitközségek szervezésének ügye immár közszükségletet képezve elodázhatalanná vált, mutatja az, hogy két oldalról is megindult a szervezési mozgalom. Egyfelől — amint jelentettük — Nagyszöllősen gyülekeztek a hitközségek kiküldöttjei s a pozsonyi irodához való csatlakozás, ill. expositura mellett döntöttek. Másfelől Uzhorod (Ungvár) hitközsége átiratot intézett ebben az ügyben a ruzsinszkói hitközségekhez s hivatkozik arra, hogy az országos hivatal részéről nyert szervezésre való utasítást. Ebből az alkalomból programot is közöl. A programból a következőket emeljük ki: 1. A ruzsinszkói hitközségek önálló irodát nyitnak Uzhorod székhellyel. 2. A szervezet az első magyarországi szervezeti szabályzatot alapszik, amelyet az akkori kor nagy gaonjai alkottak meg. 3. Az autonómia tengelye a választott bíróság ügye, amelyet a mai kornak megfelelőleg pontos megállapításokkal rendezni kell. A választott bíróság díjait, ne maguk a bírósági tagok állapítsák meg. A hitközségek ne essenek áldozatává egyes tagok viszálykodásai szenvedélyének. Gondoskodni kell arról, hogy minden választott bíróság itéllel végre is hajtsák. 4. A központi iroda vezetősége 3 férfit kezdve adandó, akik mint tiszteletbeli állásnak végzik az ügy-

kezelést. Az állami hatóságok részéről igéret történt az iroda fenntartási költségei szubvencionálásához. 5. A delegátusokat a hitközségek közgyűlése választja. A rabbi hivatalból tagjai a delegátusi gyűlésnek. Ez a gyűlés fogja megválasztani a hármas elnökséget, az ügyvezető bizottságot s az országos képviselőket. Mindkettő rabbi-ból s *báálé bátim*-ből áll, a rabbi tagokat maguk a rabbi választják a két bizottságba. — A program különösen a választott bíróság tekintetében tartalmaz figyelemreméltó törekvéseket és a jövő fogja megmutatni, mit lehet megvalósítani a tervből. Mindenesetre az ügy érdekében kívánatos volna, hogy a szöllősi és ungvári akciók közötti ellentétek elimináltassanak. Az ungvári hitközség egyébként *iszru chag* napjára delegátusi közgyűlésre egybehívta a hitközségeket.

Békemozgalom Dunaszerdahelyen. A dunaszerdahelyi hitközség élén tudvalevőleg október óta kormánybiztos áll, dr. Rotter Salamon pozsonyi ügyvéd személyében. Nem könnyű feladatot vállalt, mert megbízatása főleg arra vonatkozott, hogy a hitközségben mindenáron teremtessen rendet és békét, ami azonban Dunaszerdahelyen szinte lehetetlenség. Az elmúlt idő alatt a kormánybiztos mindkét párt vezetőségével tárgyalásokat folytatott, ugyisint meghallgatta a viszálykodástól távol állott, ugynevezett „semleges” párt embereit és kifejtette, hogy mennyire sürgős és fontos a rend és béke helyreállítása, mert egyébként a hitközség teljes összeomlása fog bekövetkezni. Majd „békekiáltványt” intézett a hitközség összes tagjaihoz és egyidejűleg elrendelte egy 10 tagból álló „békebizottság” megválasztását, mely bizottságba mindegyik párt 5 delegáltat választ. A választást június 5-én tartják meg és annak keresztülvételére 16 pontból álló „határozmányokat” állapított meg a kormánybiztos, a pozsonyi központi iroda előzetes jóváhagyásával. A bizottság, mely a kormánybiztos elnökelete alatt fog tárgyalni, teljeshatalommal lesz felruházva és az általa létesítendő egyezés az összes hitközségi tagokra nézve kötelező lesz.

Különféle. Vasárnap folyt le a pozsonyi jesiván a szemeszternytás ünnepélyes akciója. Főt. *Schreiber Akiba* főrabbi magaszószáryalású „p'szichót” tartott, melyen sok

hitközségi tag is részt vett. — *Bamidbor* szombatja „Machziké Jesivósz”-nap egész Szlovenszkóban. — *Cseszt* hitközsége Abelesz Jenőt a nagyszöllői főrabbi fiát főrabbi-jává választotta. — Müller Gyula nádasi főrabbi a *Szentgyörgyön* működő fiát Müller Sámuel kerületi rabbit meglátogatta, mely alkalommal a hitközség szombaton dróssóval tisztelte meg. A hallgatóság küldöttségileg fejezte ki köszönetét az ilusztris szónoknak.

Zsidó Hitközsövek. Szlovenszkóban mintegy 30 „Zsidó Hitközsövek” működik a „Joint” égisze alatt. A szövöttek a kitűzött célnak kitűnően megfelelnek, amennyiben kis kölcsönöket folyósítanak olcsó kamatláb és kedvező fizetési feltételek mellett, ami a kiskereskedők és kisiparosok számára kimondott jótéteményt jelent. Most vasárnap *Dunaszerdahelyen* alakult meg ily szövöttek, melynek elnökéül Braun Bernátot választották meg.

Munkácsi hírek. Munkácsi tudósítónk jelenti: Két éve lett annak, hogy a szentéletű jeruzsálemi rabbi, *Chacham Alfordari* elhunyt. A megdicsőült aggasztán tudvalevőleg elhunyt előtt nyomatékosan kérte több ízben a munkácsi főrabbit, hogy látogassa meg a Szentföldön. A munkácsi főrabbi eleget is tett a meghívásnak s szentföldi tartózkodása alkalmából állandóan a Chachammal folytatott eszmecsere; ottlétekor elhunyt a Chacham s temetésén is részt vehetett. A munkácsi főrabbi fennkölt barátjának emlékéül egy tisztelik meg, hogy *Jahrzeitján* (Ijor 22) szijumot rendeznek. Ez idén a jesivabeli „chevra-sasz” *Szivajst* fejezte be e napra s ezzel kapcsolatban nagy melave demal-keket rendezett, hol 200 bócher és több tekintélyes balbósz között a főrabbi is részt vett, aki megható szijum-dróssót mondott, majd chószid-tánc volt.

Ez alkalommal közlöm, hogy a két párt közötti béketárgyalások folyamán nagy részben megegyezés jött létre. A *Zs. U.* multheti híradása azonban egy pontban rektifikálásra szorul. A béke perfektuálására való *modus vivendi* a hitközség ugyanis úgy véli elérni, hogy tekintélyes lelépési összeget juttat a belzike volt rabbi-jának és a bészhamidrost egy szubvencionálja, hogy ebből az összegből méltó megélhetése biztosítható neki. — anélkül azonban, hogy a rabbi a hitközségi rabbi státuszába lépne. R. M.

Leányok és fiúk üdülőtelepe Balatonbogláron

Különösen: gyenge szervezetű, étvágytalan és üdülést igénylő gyermekeknek. **Felvétel a 6-ik óvtól. A szülők több évi bizalmával:** gondos felügyelet, vallásos nevelés, orvosi ellenőrzés, német társalgás és házi kezeléssel vezetett **elsőrendű, szigorúan orth. kóser ellátás** (שררות) Balatonszemesről) biztosítva. — A kedvező feltételekkel prospektust küld az akció vezetője: **Reichmann Mór tanító Kecskemét, Lestár-tér 1.**

HIREK

NAPTÁR

Sábosz *Bamidbor*, Ijor 29. VI. Perek

— *Rajs-chajdes* bencsolás —

Gyertyagyújtás (Bpest) 7.20

Kimenetele " 8.20

Vasárnap: *Rajs-chajdes Szivon*

— Csütörtök: *Erev sovujasz* —

Jövőheti számunk mint kettős ünnepi szám a rendesnél egy nappal előbb jelenik meg. Lapzárta kedden délben.

— TOMCHÉ JESIVÓSZ SABOSZ. Országos orthodox határozat folytán *Bamidbor* szombatján ugy Budapesten, mint az országban, az összes templomban és imaházakban, valamint privát minjonoknál a Tórafelolvasás alkalmával felajánlott templomadományok jesiva-célokra fordítandók. (Ezuttal a leinólásnál megfelelő *hajszoft* eszközölnék.) Mindenki tartsa szent kötelességének, hogy a Tóratantuló ifjúságnak legalább annyit adományozzon, amennyit egy szombat háztartási költsége (*czorché sabosz*) kitesz. A zsidóság létalapja a Tóra, Tóra nélkül nincs zsidóság, jesivák nélkül nincs Tóra. Aki nek nem állana módjában ezen *Tomché Jesivósz*-napon a Tóra elé járulni, az sziveskedjék adományát 35.279 sz. postatakarékpénztári esekkszámánkra befizetni.

A Bpesti Igaz Tóra és Jesivákat Támogató Egylet (VII., Dob u. 35.)

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 8. Irta: Dr. Lehmann, mainzi rabbi (Fordította: MÜLLER IGNÁC)

Miután Fray Baltazar megtudta a dajka gyónásából, amit tulajdonképen megtudni akart, elsiertet s elment az inkuizició palotája elé és ott bekopogott a kapun. Amint kinyitották neki a kaput, azt kérte, hogy az inkuizitor elé vezessék. Mikor azután az inkuizitorral szemben állott, így kezdte meg mondanivalóját: „Főtisztelendő Atyám, én tudom, hogy a szent törvényszék pénztárai üresek; eljöttem, hogy újra megtöltsen azokat...”

— Akkor légy szívélyesen üdvözölve, testvér, kit óhajtsz feljelenteni.

— Don Manuel y Aguillár lovagot.

— Az egyik szolgálat méltó a másikhoz; ő az érsek-nél feljelentette Kegyelmedet.

— És ez már ismeretes lett?

— A Szent Törvényszék mindent tud. De mondja meg mivel vádolható a lovag?

— Titkos zsidósággal. Ő ugyanis egy marannosi családból származik. A mi legkegyelmesebb királyunk II. Carlos menyegzőjén az üdv 1680. évben el is lett égetve a máglyán az ő apósa.

— Ez ugyan még nem elegendő ok arra, hogy őt is elégessék! Hozzájárul az is, hogy Cordova bibornok érseke *Don Alphonso Fernandez y Aguillár* az ő nagybátyja,

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy Auster Salamon uipesti szalámikolbászárugyára ezentul nem áll felügyeletem alatt.

Goldmann József
uipesti orth. főrabbi.

מודעה

מצאחי את עצמי מחיוב להודיע כשר כה רבים שמהשנה שהי לי בהפאבריק על הדינאריע הנקרא מאננאקאפאע (Manna משכתי אי"ע וידי מסולקת ממנו ח"ק עמרם גרינוואלד מ משפרא)

— AZ ORSZ. TIFERESZ BACHURIM határozata értelmében a MISKOLCI T. B. a felsőmagyarországi (miskolcvidéki) testvéregyületeket jun. 5-ére vasárnapra egybehívta a Chevrá Kadisa nagytermébe (Palóci u. 6.), a részben már közölt programmal: d. e. ¼ 11-kor a „Felsőmagyarországi T. B.” (miskolcvidéki egyesületek) megalakítását célzó értekezlet; d. u. 2-kor az ezen alkalommal avatandó *szefer-tóra* befejező írása; 4-kor diszközgyűlés, melynek ünnepi szónoka *Austerlitz* Sámuel főrabbi; 5-kor diszmetet a *szeferd* imaházba, ahol az avató beszédet *Gotlieb* Jakab főrabbi tartja; 6-kor a Tóra elhelyezése az egyesület székházában, *Heinlich* József egyesületi előadó beszéde kíséretében; 8-kor *minchó-máariv*, utána bankett. — Az összes T. B.-k, de különösen a miskolcvidékiek felkértemek, hogy az ünnepélyen részt vegyenek.

HELYREIGAZÍTÁS. A *Skrek-szalámigyár* multheti hirdetésének harmadik passzusa sajtóhiba folytán úgy látott napvilágot, hogy: „Leccsó kolbásszal ¼ kg. 1 P. Ezen passzus helyesen így szól: Leccsó kolbásszal ¼ kg. 1 P.

aki egész biztosan sikra száll majd érte és igyekszik őt megszabadítani. Mindez azonban nem érinti a szent törvényszéket, mert a mi feladatunk megtéríteni az eretnekeket és megbüntetni őket ezen a világon, hogy a tulvilágon szegény lelkük megmenekülhessen az örök kárhozattól. De mondja csak: gazdag ember a lovag?

— Igen gazdag, legszebb ház Valenciában az övé; kertjei, földjei, szőlői, olaj és narancsligetei legtermékenyebbek, a legjövendelmesebbek és legjobbak egész Huer-tában; ládafiókjai telve vannak arannyal és drágaságokkal; nehéz értékes ezüstmű tölti meg szekrényeit; elg soká élt a házában és mindent megfigyelt pontosan, vagyonát körülbelül félmillió aranyra becsülöm.

— Testvérem, bizonyára tuloz!

— Hígyje el nekem, Atyám, hogy inkább több van, mint kevesebb.

— No, akkor már megéri a fáradságot.

— A lovag házában való tartózkodása alatt észlelt-e valami gyanusát?

— A legcekélyebbet sem.

— És mégis denuncálja őt?

— A dajkától, aki a házban szolgált, megtudtam, hogy náluk a húst, mielőtt sütik vagy főzik, sóval telhintik.

— És mit jelentsen ez?

— Nem ismeri Atyám, az instrukciót, amely az inkuizició első idejében még *Katholikus* Ferdinánd alatt let kiadva? Ott le vannak írva a titkos zsidóság összes ismeretőjelei. Egyik közöttük az, ha a húst kisózzák főzés előtt. (Folyt. köv.)

— A BPESTI „TÓRÁSZ CHESZED”
IMAHÁZ dr. Kronovics Béla urat elnö-
kévé választotta. Ebből az alkalomból az
elmúlt péntek este ünnepélyes aktus folyt
le az imaházban. Braun Izáczai az imaházi
egyesület kitűnő rabbija melegen üdvözölte
az új elnököt, akinek mély konzervatíviz-
musát kiemelte. Majd dr. Patai József
szerkesztő beszélt nagy hatással. Az ünnep-
ség másnap *sólajs-szeüdjajs* keretében
folytatódott. — Az előjáróság többi tagjai:
Guttman Mór, Fleischmann Mór, dr.
Gondos N., Spitzer Mór, Csillag N.

x MAKACS SZEKREKEDÉS, vas-
tagbélkatarus, gyomorhaj, puffadás, vértol-
lás, sárgaság, aranyeres csomók, csipő-
fájás eseteiben a természetes „*Ferenc
József*” keserűvíz, reggel és este egy-egy
kis pohárral bevéve, rendkívül becses házi-
szer. Klinikai megfigyelések tanúsága szer-
int a *Ferenc József* víz még ingerlékeny
belü betegnek is fájdalom nélkül hat. A
Ferenc József keserűvíz gyógyszerárak-
ban, drogériákban, fűszerüzletben kapható.

— FELHÍVÁS A VIDÉKI T. B.
EGYESÜLETEKHEZ. A május 15—16-án
megtartott ifjúsági kongresszuson sajnálat-
tal nélkülöztük egyes testvéregyesület rész-
vételét. Ezért ezúton is felhívjuk testvér-
egyesületeinket, hogy az orsz. szerveke-
déshez való csatlakozásukat jelentsék be.
Továbbá felhívjuk azon helységek ifjúsá-
gát, ahol T. B. egyesület eddig még nem
alakult meg, hogy megalakulásukra vonat-
kozó szándékukat alulírott nál (Budapest,
VI., Laudon u. 3.), vagy a legközelebb eső
T. B.-nak haladéktalanul bejelentésük. A
közös tanterv szerinti „*amüd tiferesz*”-
siür (mindennap egy oldal *gemöre*) *Bró-
chajs*-szal, *Iszruichag* napján, vasárnap
veszi kezdetét és kérjük testvéregyesüle-
teinket, hogy mindenki tartson velünk.
Az Orsz. T. B. Végr. Bizottsága

Családi hírek

Sussmann Anna, Sussmann rabbi ur
leánya vasárnap déli 1/2-kor tartja eskü-
vőjét *Reinitz Józseffel*, a pétervásári fő-
rabbi ur fiával, a Kazinczy-templomban.

Jakobovits Rózi Gyöngyös és *Tannen-
baum Dávid* Püspökladány (Sárospatak)
jegyesek.

Neumann Miklós (Szerencs) és *Leitner
Margitka* (Ujfehértó) május hó 24-én há-
zasságot kötöttek.

Weiss Ilonkát eljegyezte *Schlesinger
Jenő* Budapest. (Minden külön értesítés
helyett.)

Blum Bösi Budapest, *Winkler Meny-
hért* Vásárosnamény, f. hó 5-én d. u. 5
órákor tartják esküvőjüket a Kazinczy-
templomban.

Gestetner Imre (Amrom) Győrből lak-
helyét *Ujpestre*, Király ucca 47. helyezte át.
Arany, ezüst és briliánsárak legutányo-
sabban beszerezhetők és értékesíthetők. Ki-
vánatra választékot küld. Tel.: 94—5—60.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Apró hirdetések

30 ÉVES orth. fiatalember fa szakmából,
nősülni óhajt. Ajánlatot választbéllyeggel
„intelligens” jelírére.

35—40 ÉVES *sajchet-üabajdek*, *jóré sómá-
jim*, benősülhet jó falusi orthodox ál-
lásba. Esetleg gyermektelen özvegy is le-
het. „Jó pornoszó és hozomány” jelírére
választbéllyeggel a kiadóba.

ÜGYES, szerényigényű asszony, ház-
tartásba kisegítőnek, gyermekek mellé,
beteggondozásra, stb. ajánlkozik. „Szi-
goruan rituális” jelíre.

ORTHODOX egy gyermekes családhoz,
főzni tudó mindenfelvétetik. Fizetési
igény megjelölésével „szorgalmas” jelíre.

FRISS LIBAZSIR, orth. kóser, olcsón be-
szerezhető *Kollmann Benjáminnál*, Győr,
Kossuth Lajos utca 26.

FAKERESKEDÉSBEN, esetleg más
szakmában elhelyezkedést keres, 28 éves,
érettségizett, mérlegképes könyvelő per-
fekt magyar-német levelező, gépiró, disz-
pozícióképes, önálló munkaerő, szerény
igényekkel. „*Sabosz*” jelírére válaszbél-
lyeggel a kiadóba.

LEBENSMITTEL-importfirma in Wien
sucht Verbindung mit solchen Firmen,
die dauernd grössere Posten Eier, Ge-
flügel, Honig günstigst liefern können.
Offerte an: *Kollmann Benjamin*, Győr,
Kossuth Lajos utca 26.

NAGY VÁLLALAT volt tulajdonosa,
kéri nemesszivü hittestvéreit, hogy felső-
ruha, cipő és fehérneművel kisegítsék.
Családja és ő éheznek, mert siralmas
ruházata megakadályozza, hogy az utcára
menjen kenyeret keresni. Akár pénz,
vagy ruhanemű küldeményeket a kiadó-
hivatal továbbít. Az ajándékozókért
örökké hálásan fog imádkozni.

50 EVE fennálló *fűszer és vegyesület*
(temetkezéssel, *gyászkocsival*) eladó,
illetve olcsó bérrrel kiadó. Cim a kiadóba.

Fenákel Jónás

orth. kóser *haromikereskedése*
Budapest, Dob-utca 28. sz.
TELEFON: JÓZSEF 31—6—73.

Zsir kicsinyben és nagyban, a leg-
jutányosabb árban, vidékre is.
Garantált tiszta és prima áru.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Hévízfürdőn

a már évek óta elismert

Mandel-féle orth. *mandel* vendéglőben

a mai viszonyoknak megfelelően

mérsékelt árak mellett legjobban étkezhet

BALATONFÜRED

egyetlen kóser vendéglője

Goldstein Ezra balatonfüredi orth. fő-
rabbi ur felügyelete alatt május hó
elején megnyit. — Szolid árak.
Izletes ételek. — Pontos kiszolgálás.
Menü- és penzió-rendszer.

Szives pártfogást kér özv. Pollák Dávid-
né orth. kóser vendéglős, Balatonfüred.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MÜINTÉZET.

Budapest, VII., Bethlen-utca 33.

אללנע מינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10.
Telefon: J. 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ (Külföldre 25 P.)

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Óbudai Freudiger Ábrahám: Hetek ünnepe

„*Veel mi szedamjüni voesve,
jajmár kódajs* — kihez hason-
lított engem, hogy hasonlóná le-
gyek hozzá, mondja a Szent”.

Amit *Jesájó* próféta a Mindenható
eszméjének utólrhetetlen fenségéről
mond, azt ismételtük a most bekö-
szöntő ünnepünkről is, amely arra
emlékeztet bennünket, hogy a meny-
nyekben trónoló végtelen s örökkévaló
I'ten kinyilatkoztatta akaratát s a
Tóra adásával megmutatta Jiszroél-
nak az utat, amelyen öneki kell halad-
nia elsősorban, de amely az egész em-
beriség számára célt és irányt jelez.
A zsidó életfelfogás szerint a világ-
nak erkölcsi célja van. Az ige, mely
szerint „nem kenyéren egyedül él az
ember” nemcsak az egyes emberre,
hanem az egész emberiségre vonat-
kozik. Mily mélységesen fejezi ezt ki
Rabbi Simajn ben Lokis, amikor
magyarazza (Sabbosz 88.) a Tóra
ama szavát, amellyel a teremtés elbe-
szélése befejeződik: „*vájhi erev, vajhi
vajker, jajm hási* — s lön este s lön
reggel, a hatodik nap”. Kérdi: miért
mondja a Tóra: „*há-sisi*”, „*a*” hatodik
nap? S feleli: Ez a megjelölés, „*a*”
hatodik nap” egy bizonyos hatodik
napra, a legfontosabb hatodik napra,
Szivon 6-ára, a Tóraadás napjára
vonatkozik. I'ten feltételhez kötötte a
természet fennállását s azt mondotta:
ha Jiszroél elfogadja a Tant, akkor
van célja a földi életnek, ha pedig
nem, akkor bekövetkezik a „*tajhü
vovajhü*”, a kaos és a semmiség.
(*Hiszne Hakódajs börüch hü be-
mászze berészis*...)

Nem tulsás ez. Érezzük, hogy er-
kölcsei cél nélkül a létnek nincs tartal-
ma. És ezért a mai időkben, amikor az
emberiség élete, a társadalom minden
törökvése össze-vissza kuszált, zava-
ros, amidőn minden összeomlani lát-
szik, mélységes megindulással gondol-
unk arra a világeseményre, amely
nekünk adta a Tórát, minden örök

emberi érték foglatatját, az egész
emberi történet tengelyét.

A midrás „*Jalküt Simajni*” szerint
Chavakük próféta a világban tett ta-
pasztalatai után, amikor látta az igaz-
ság letiprását, a gonoszság győzelmét,
kéltelkedni kezdett a világrend erköl-
csösségében, de mégis helyreállott lelki
egyensulya a kinyilatkoztatásra való
gondolkodás útján. S ezért Sovüajsz
második napján felhangzik templo-
mainkban a háftajró: „*Tefilló la-
Chavakük hanóvi ál sigjajajs*.”
„*Chavakük* próféta imája a tévelygés-
sek miatt. Örökkévaló! Hallottam hi-
redet megrendültem, Örökkévaló a te
működésedet az idők folyamán tudat-
tad... I'ten Témonból jött, a Szent,
Póron hegye felől, elborította az eget
a fensége, dicsősége betöltötte a föl-
det, napvilágosságu fény lett, kettős
sugár (*kárnájim*) tündöklött kezéből
s ott volt hatalmának titka (*vesom
chevajjn usaj*).” A próféta és szavak-
ban szembeállítja a Tórát elfogadó
Izraelt a többi néppel (*Témon, Pó-
ron*), amelynek nem volt érzéke a
Tórához, de imádatos hódolattal
tudja, hogy a kinyilatkoztatás az
egész világot betölti az ige fényével,
mert „hatalmának a titka” ebben rej-
lik: „*kárnájim*”, kettős sugár, amely
egy fényforrásból ered. A társadalom
ziláltsága abban leli okát, hogy a kü-
lönféle széthúzó törökvések között
nem tud harmóniát teremteni, az ön-
magára hagyott ember mindig csak
egy-egy sugarat áraszthat ki, nem
kettőset. Egyfelől a tulzott individu-
alizmust, másfelől a mindent legyürni
akaró kollektívizmust látjuk ural-
kodni. Némelyeknél gyönyörű a szó,
de csunya a tett. Némelyik azt akarja,
hogy angvall legyen a — másik, ön-
maga azonban vágyaiban, kegyetlen-
ségekben, anyagiasságában kivetkőzik
még emberi mivoltjából is. Ebben az
összevisszaságban a Tóra a „*kárná-
jim*”, az ellentéteket kiegyenlítő, a

szélsőségekre sugárzó, azokat maga-
sabb egységbe olvasztó fényt jelent.
Mi tudjuk, mi hisszük, hogy az
egyén s a társadalom, a munka s a
tőke, az anyag és a szellem ellentéteit
áthidalja, *összhangzatba hozza s har-
móniába olvasztja a mi szentséges
Tanunk*. És ezért a háftajró végével
mondhatjuk mi is: „*lámnáczéach
bin'ginajszej*” ez a tudat a mi győzel-
münk hálaadása. Mi tudjuk s érez-
zük, hogy a Tóra a mi életünk. Ez a
meggyőződés erősítsen bennünket,
amikor Németországból és Oroszor-
szágból a zsidóságot fenyegető és a
különféle országokból az egész mai
társadalmat elsöpörni készülő forr-
ragások hírét halljuk. Reméljük, hogy
megvalósul a szent zsoltóros szava:
„*Elaikim lönü mách'sze voajs, ezró
beczórajs nimczó meajd, ál kén laj
niró behómir órecz úvmajt hórim
belév jánim* — I'ten nekünk oltal-
munk s erők, segítséget bajunkban
nála találunk, azért nem félünk, ami-
dön megváltozik a föld s midőn a he-
gyek befordulnak a tengerbe.”

A bizonytalanság, az összeomlások
idején érezzük igazán, hogy „*veén si-
jür rák háftajró háajszej*”: csak a Tó-
ránk maradt meg. Ez a gondolat feje-
ződik ki abban, hogy immár hét hete
számoltuk a napokat, amelyek a Tóra
felé irányítanak bennünket. A szent
zsoltóros két kijelentése (19. fej.) fe-
jezheti ki legjobban a valódi zsidó
életfelfogást. Az első: „*jajm lejajm
jábá ajmer* — az egyik nap a másik-
nak adja át az üzenetet”; s a másik:
„*tajrasz Hasém temimó, mesivász nó-
fes* — az Örökkévaló tana tökéletes,
felüldíti a lelket.” A hetek ünnepe is
azt akarja a szívünkbe írni: *a napok,
a hetek folyása s elmúlása hirdeti
I'ten tanának üdítő, élhető tartalmát!*
A kinyilatkoztatásra való emlékezés
jegyében kívánom, hogy a Tóra fénye
sugározza be minden hittestvérünk
lelkét s nemesítse meg életét.